

Sygn. akt I CSK 1456/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa N. T.

przeciwko M. W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 października 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 27 kwietnia 2021 r., sygn. akt I ACa 86/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 kwietnia 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 13 października 2020 r. w ten sposób, że utrzymał w mocy wyrok zaoczny tego sądu z 25 czerwca 2019 r. i oddalił wniosek restytucyjny pozwanego, a także oddalił apelację pozwanego.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. W jego ocenie poważne wątpliwości budzi kwestia, czy umowa zbycia przedsiębiorstwa zawarta z obywatelem państwa obcego, który nie ma prawa do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na terenie Polski na takich zasadach, jak obywatele polscy, jest umową ważną, czy też jest to umowa sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., względnie sprzeczna z zasadami

współzycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., oraz czy w związku z treścią wymienionych przepisów podmiotowi związanemu umową przedwstępną sprzedaży przedsiębiorstwa, który nie zawiera umowy przyrzeczonej, można przypisać niewykonanie umowy, tj. winę z tytułu braku realizacji umowy przedwstępnej w rozumieniu art. 394 § 1 k.c. W ocenie pozwanego skarga kasacyjna jest również oczywiście uzasadniona, gdyż Sąd Apelacyjny nie odniósł reguł wykładni do treści wiadomości tekstowej skierowanej przez pozwanego do powódki, co do której obie strony pozostawały w pełnym przekonaniu, że intencją pozwanego jest odstąpienie od umowy.

Złożona w imieniu powódki odpowiedź na skargę kasacyjną, podpisana przez aplikanta adwokackiego, została zwrócona zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału w Sądzie Najwyższym. W następstwie tego, powołując się na art. 130^{1a} § 3 k.p.c., pełnomocnik powódki ponownie złożył podpisaną odpowiedź na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga z kolei wykazania, że określony przepis prawa, mimo istnienia poważnych wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, przy czym konieczne jest w takim przypadku przytoczenie sprzecznych orzeczeń (zob. post. SN z 23 maja 2018 r.,

I CSK 31/18; z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15 i tam przywołane orzecznictwo). Przez rozbieżności w orzecznictwie sądów uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy przy tym rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub zbliżonych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawa, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (zob. post. SN z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29). Konieczne jest przy tym również wykazanie, że dokonanie wykładni jest niezbędne dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy (zob. post. SN z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje, że skarżący oczekuje raczej rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego niż wskazania prawidłowej wykładni przepisów mających budzić wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie. W związku z tym należy wskazać, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący winien jest w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle juredyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. postanowienia SN z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

W ocenie Sądu Najwyższego w sprawie nie występuje ani potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, ani istotne zagadnienie prawne. Stanowisko zajęte przez Sąd Apelacyjny jest oczywiście trafne, a przywołane przez skarżącego orzeczenia nie korespondują ze stanem faktycznym do niniejszej sprawy. Nie ma podstaw do przyjęcia, że do nabycia przedsiębiorstwa konieczne jest uprawnienie do prowadzenia działalności gospodarczej (dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa)

bezpośrednio przez nabywcę. Nietrafne pozostaje w związku z tym stanowisko skarżącego, że niezbędne było posiadanie przez obcokrajowca prawa do wykonywania działalności gospodarczej na terenie Polski. Jeżeli nawet nabywca przedsiębiorstwa rzeczywiście nie mógłby go nadal prowadzić, zawsze mógłby zadysponować przedsiębiorstwem w wybrany przez siebie sposób albo nawet dokonać jego faktycznej likwidacji. Okoliczność ta pozostaje bez wpływu na ważność umowy zbycia przedsiębiorstwa, a tym samym na ważność umowy przedwstępnej.

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania również na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistym uzasadnieniu skargi. Przesłanka ta byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (zob. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona. Treść oświadczenia pozwanego wynikająca z przesłanej do powódki wiadomości nie daje podstaw do wnioskowania, że Sąd Apelacyjny w rażącym i oczywistym stopniu naruszył prawo. Wynika z niej jednoznacznie odmowa wykonania zobowiązania, a nie intencja odstąpienia od umowy. Nawet zaś gdyby pozwany rzeczywiście miał taką intencję, trudno znaleźć jakiegokolwiek podstawy odstąpienia przez niego od umowy, w związku z czym oczekiwany przez skarżącego rezultat wykładni pozostaje bez wpływu na wynik sprawy, a przynajmniej wpływ taki nie jest oczywisty.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego należnych powódce nie orzeczono, gdyż pierwotnie wniesiona odpowiedź na skargę została złożona z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. Ponowne wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną przez pełnomocnika powódki nie mogło wywołać skutków, o których mowa w art. 130^{1a} § 3 k.p.c., gdyż brak zdolności postulacyjnej składającego pierwotnie odpowiedź na skargę kasacyjną aplikanta adwokackiego, nie stanowił braku formalnego, a zwrot odpowiedzi na skargę został dokonany na podstawie art. 130 § 5 k.p.c.

[as]